

Overweging Pasen 2012

*Genesis 1,1-2,3 – Exodus 14,15-31
Ezechiël 37,1-14 – Marcus 16,1-8*

1. Alles wordt ze afgenomen, de vrouwen aan het einde van het evangelie volgens Marcus. Wat we zojuist hoorden is, volgens de geleerden, het oorspronkelijke slot van het Marcusevangelie, en dat evangelie eindigt dus met... niets. Er is geen plaats waar Jezus in alle rust herdacht kan worden, er is geen lichaam van Jezus en zelfs de woorden om over hem te vertellen zijn de vrouwen kwijt. 'Ze zeiden niemand niets', zo staat er in het Grieks, met deze wat kinderachtige dubbele ontkenning, 'Ze zeiden niemand niets, want ze waren bang'. Het verhaal van Marcus dat vol zelfvertrouwen begint met: 'Begin van de goede boodschap van Jezus Christus, Zoon van God', eindigt dus in angstig zwijgen. Hoezo alleluia?

Duidelijk is op deze manier in ieder geval dat het ernst is, als er in het evangelie verteld wordt over Jezus' dood. De hoopvolle boodschap die hij verkondigde is niet zomaar een beetje verduisterd, de goed boodschap van Gods koninkrijk van recht en vrede is niet wat op de achtergrond geraakt, zodat Jezus' leerlingen, als zij een beetje van de schrik over zijn dood bekomen zijn, deze boodschap weer op kunnen nemen. Jezus is echt dood – drie dagen, zeggen de Schriften, dat is echt dood – Jezus is echt dood en zijn boodschap is met hem gestorven. Zoals de wereld in het begin echt woest en vormeloos was, met duisternis over de oervloed. Niets mee te beginnen, ware het niet dat Gods adem over de chaos blaast er orde in aanbrengt en levensmogelijkheden schept. Zoals het volk in Egypte echt in een uitzichtloze slavernij verkeerde, ware het niet dat God het lijden van zijn mensen gezien heeft, de jammerklachten om hun onderdrukkers heeft gehoord, hun lijden kent en afdaalt om hen te bevrijden. Zoals de knekels in de valei in het visioen van Ezechiël van elke toekomst zijn afgesloten, ware het niet dat hen toekomst wordt aangezegd en Gods Geest hen opnieuw bezielt. Wij leven naar Bijbelse overtuiging niet bij de gratie van de blinde krachten van het toeval, noch omdat en zolang wij de strijd tegen die blinde krachten weten vol te houden. We leven, alles wat leeft, leeft omdat iemand dit leven wil, omdat het leven gegund wordt, omdat God steeds weer leven geeft tegen alle dood in.

2. In de tijd dat de Paasviering de heel nacht duurde, werd ook het verhaal gelezen over Noach, die in zijn ark dieren en mensen redt van de wirwar van het water, symbool voor de chaos. In de eerste eeuwen zagen christenen in Noachs ark een beeld van de kerk waarin God de schepping redt van de ondergang in kwaad en dood, door ruimte te maken voor zijn nabijheid en zijn levengevende liefde. Zo'n ruimte van levengevende liefde was ook Jezus, volgens het evangelie. Als Jezus naar de Jordaan toegaat om zich door Johannes te laten dopen, dan schrijft Marcus: 'Meteen toen Hij uit het water kwam, zag Hij de hemel openbreken en de Geest als een duif op zich neerkomen'. Jezus is de woonplaats van Gods Geest die in het begin orde uit de chaos schiep. Geen wonder dus dat de vrouwen bang verstommen als blijkt dat Jezus niet alleen dood is, maar dat hen zelfs zijn lichaam niet gelaten wordt, als troostende en wie weet inspirerende herinnering dat Gods liefde ooit onder hen woonde. Hoeveel van deze graven zijn er niet, in ons leven. Hoeveel plaatsen, hoeveel woorden, hoeveel voorwerpen herinneren ons niet vooral aan wat ooit levend was. Aan hoeveel houden wij niet vast, tegen beter weten is, om niet te hoeven toegeven en werkelijk tot ons te laten doordringen dat we met lege handen staan.

Maar in de herinnering is de levengevende Geest niet, je vindt geen leven in wat dood is, hoe vitaal het voor zijn sterven ook was. 'Hij is tot leven gewekt', zegt de jongeman in het wit over Jezus, daarom is Hij niet hier, niet in dit graf, niet op deze plaats van de dood. Niet dat het graf leeg is, is het wonder, maar dat het leven een nieuw begin blijkt te hebben gemaakt, hoe sterk de tegenkrachten ook waren. Hoeveel moeite Pilatus ook gedaan heeft om vast te stellen dat Jezus inderdaad dood is, hoe groot de steen ook was waarmee zij die van hem hielden wilden verzekeren dat ze in ieder geval Jezus' lichaam nog bij hem zouden hebben nu hij er zelf niet meer was – zoals

het zijn hele leven geweest was, zo is het ook nu: Jezus laat zich niet vastleggen en fixeren, niet opsluiten in een herinnering en niet vatten in een beeld. De steen is weggerold, wat niet dood *leek* maar mordsdood *was*, is opnieuw tot leven gewekt. De levengevende kracht van God die in Jezus was, blijkt onstuitbaar. 'Anderen heeft Hij gered, zichzelf kan Hij niet redden', werd er spottend gezegd toen Jezus aan het kruis hing. Neen, maar hij is uit de hopeloosheid van het graf, van de dood en de ondergang gered door diezelfde levengevende God die door hem anderen in hun hopeloosheid tot redding was.

Als Jezus aan het kruis sterft, met de klacht tegen zijn Godverlatenheid op de lippen - 'God, mijn God, waarom hebt u mijn verlaten' – dan scheurt, zo staat er bij Marcus, 'het voorhangsel in de tempel... van boven tot beneden in tweeën'. Voortaan is God niet meer in het allerheiligste opgesloten, maar laat hij zich overal vinden en staat hij nergens buiten, zelfs niet buiten de godverlaten dood zoals Jezus die onderging. Zelfs daar, zelfs in ons leven dat daar vaak weinig van laat zien, zelfs in onze wereld die dit niet wil en niet kan geloven, is God levengevend aanwezig. Dat betekent de verlossing van alle angst, breekt met de noodzaak angstig vast te houden aan dat waarvan je zelf ook wel weet dat het eigenlijk voorbij is, omdat je anders helemaal met lege handen staat. Het is goed om met lege handen te staan, want dan kunnen ze gevuld worden. Het is goed om met een mond vol tanden te staan, want dan kun je nieuwe woorden leren spreken. Het is goed om leegte en gemis te voelen, want dat schept ruimte voor vernieuwende vervulling. Het is goed om niet te weten waarheen te gaan, want dan heb je de meeste kans dat je reageert als je de ongekende weg naar het volle leven wordt gewezen. Alleluia, inderdaad!

3. De vrouwen hebben na hun verwarring bij het lege graf blijkbaar weer leren spreken. We hebben immers het verhaal over wat hen overkomen is. Zij, en met hen zijn andere leerlingen, zijn naar het Galilea gegaan waar de jongeman hen heenstuurde en hebben Jezus daar klaarblijkelijk opnieuw ontmoet. Hij heeft hen daar, met al hun verwarring, opnieuw verzameld en leren leven in de ruimte die God geeft, als telkens nieuwe toekomst. Want dat is de echte boodschap van Pasen: dat in God het leven steeds opnieuw op ongedachte wijze alle beperkingen, alle grenzen, alle vormen van pijn en angst, alle vormen van dood doorbreekt. Wat Jezus in zijn leven aan het licht heeft gebracht, dat Gods onweerstaanbare en liefdevolle betrokkenheid steeds weer onstuitbaar en onverwacht doorbreekt, dat is de grondslag van het leven zelf en dus ook van ons leven. Niet alleen eergisteren en gisteren, niet omdat we per ongeluk geluk gehad hebben, ook vandaag en morgen, zodat we erop kunnen vertrouwen en ons eraan kunnen overgeven. Wij hoeven ons nergens aan vast te houden, want we worden vastgehouden, zelfs al denken we te vallen.

Steeds opnieuw worden we herschapen en op de weg naar Gods toekomst gezet. En dat begint in deze nacht die we vieren als een nieuwe morgen. Hier en nu worden we aangesproken tot nieuwe mensen, de Geest die Jezus tot een plaats van Gods aanwezigheid maakte, en die de dode knekels in de vallei van Ezechiël tot leven bracht, die levengevende Geest wordt over ons afgeroepen. Als gemeenschap die zich laat samenroepen in de verrezen Gezalfde trekken wij dwars door de dode zee weg uit wat ons gevangen houdt en tot slaaf maakt. Wij worden verlost van wat ons bezet aan kwaad en aan schuld en aaneengevoegd tot een nieuwe gemeenschap van mensen die hun toekomst van Godswege ontvangen. Wij worden geroepen daarnaar te leven. In onze samenleving van beleid en strategie, van prestatieafspraken en *accountability*, van 'vertrouwen is goed maar controle is beter' is dit pure dwaasheid - maar zoals Paulus zegt: de dwaasheid van God is wijzer dan de mensen zoals de zwakheid van God sterker is dan de mensen (1 Korinte 1, 25). Het is deze zwakke sterkte en deze dwaze wijsheid die Jezus deed opstaan en voor altijd doet leven bij God.

Ook wij mogen opstaan, het licht ontvangen van Gods nieuwe en steeds vernieuwende morgen, ons laten besprenkelen met het levengevende water van onze doop en ons invoegen in de woorden waarmee het geloof in de levende God door de eeuwen heen is uitgedrukt. Moge dit ons Zalig Pasen zijn.

Erik Borgman